

't Periodiekske

Magazine voor Mortsel, Edegem, Hove, Boechout, Vremde, Kontich en Lint

Draagt het recht op levensbeschouwing bij tot meer geluk?

Op 10 mei 2012 organiseerde SAW een minisymposium met als onderwerp "Recht op levensbeschouwing?" Diverse specialisten bekeken vanuit hun invalshoek (recht, psychologie, pedagogie, (moraal)filosofie, ervaringsdeskundigheid in het onderwijs) de plaats van levensbeschouwelijke vakken in de school. Wanneer we de poort naar meer geluk voor zoveel mogelijk mensen willen openzetten dan is de manier waarop we onze kinderen begeleiden bij het omgaan met belangrijke levensvragen van groot belang. Ik was dan ook zeer dankbaar voor de uitnodiging, ging luisteren en maak je graag deelgenoot van wat mij van die namiddag is bijgebleven.

Ik leerde dat onze grondwet respect heeft voor de pluraliteit die onze samenleving kenmerkt. De overheid stelt niets voorop en wil neutraal blijven, respect voor pluraliteit blijft de basis voor een democratie. Onderzoek toont weliswaar aan dat mensen met een grondige en kritische kennis van de eigen levensbeschouwing, een meer open houding hebben tegenover andere levensbeschouwingen. Dit wordt wat genuanceerd door een onderzoek waarbij wereldwijd gelovige en ongelovige mensen van diverse etnische achtergronden werden bevestigd. Zij werden ingedeeld op basis van gelovig of ongelovig en letterlijk denkend of symbolisch/in beelden denkend. Uit het onderzoek blijkt dat etnocentrisme (sterk gericht zijn op de eigen cultuur) niet zozeer wordt bepaald of versterkt door de religieuze overtuiging, maar voornamelijk door het letterlijke denken. Het onvermogen om te denken in beelden en om uit verhalen een symbolische betekenis te distilleren, werkt intolerantie blijkbaar in de hand. Symbolisch denkende mensen die bovendien aangeven dat ze ongelovig zijn, blijken het meest verdraagzaam tegenover andere levensbeschouwingen en culturen. Gelovigen of ongelovigen die alles 'letterlijk' nemen, blijken het minst tolerant tegenover andere meningen of overtuigingen. Iedereen die kinderen en mensen in het algemeen begeleidt, dient zich dan ook de vraag te stellen hoe wij hen een manier van denken kunnen bijbrengen die niet al te letterlijk is. Scheppen we voor onze kinderen en onszelf nog voldoende ruimte om (kinderlijke) fantasie te laten bestaan, of beter nog deze verder (of opnieuw) te ontwikkelen? Kan het onderwijs de energie en aandacht die zij besteedt aan het bijbrengen van kennis niet anders investeren? Werkt de overdreven focus op de kenniscomponent niet contraproductief wat ons geluksgevoel betreft? Of laten we ons eeuwig verder leiden door economische belangen en zal het BNP nooit aan ruimte inboeten voor ons 'Bruto Nationaal Geluk'?

Hoe we de antwoorden op deze zeer belangrijke vragen invullen, zal bepalen in welke mate onze samenleving zich verder ontwikkelt. Dat mensen samenkomen om een debat te voeren omtrent levensbeschouwing en onderwijs was enkele decennia geleden gewoon nog ondenkbaar en is dus hoopgevend. Bovendien gaat het om zeer capabele en geëngageerde mensen die zich nog dagelijks verder verdiepen in deze materie. Geen enkele spreker onderkent bovendien het belang van deze dialoog en bevestigt dat zingeving een universeel vraagstuk is dat ieder mens bezighoudt. Binnen het onderwijs dient het omgaan met levensvragen daarom zeker aan bod te komen. Zingeving en levensbeschouwing zijn elementen die de basis vormen voor de persoonlijke ontwikkeling van ieder mens en dus ook voor de manier waarop we samenleven. Bovendien blijkt dat het bezig zijn met zingeving mensen doet groeien naar meer menselijkheid. Iedereen beschikt initieel over spirituele capaciteiten die men best verder kan ontwikkelen. Doet men dit niet dan scheidt men een voedingsbodempot voor fundamentalisme.

Een belangrijk pijnpunt in het hele debat is de vraag of leraars/docenten levensbeschouwelijke vakken moeten onderrichten vanuit hun eigen 'binnenperspectief'. Belangrijk is in ieder geval dat men geëngageerde leerkrachten aanstelt die het zingevingsproces bij de kinderen zelf laten en hen begeleiden bij hun vrije keuze voor (g)een levensbeschouwing. Een interessante ontwikkeling is de vzw LEF die pleit voor een algemeen vormend vak over Levensbeschouwing, Ethiek & burgerschap en Filosofie. Concreet wil LEF alle kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar in Vlaanderen een cultureel-maatschappelijke bagage meegeven en hun levensbeschouwelijke gevoeligheid vergroten zonder hen in een bepaalde richting te sturen.

Op zoek naar het auditorium ging ik eerst een verkeerd gebouw binnen. Ik liep naar buiten en schreef nog vlug volgende tekst over die er tegen de muur hing: **"De waarneming wordt beperkt door onze kennis omtrent het waargenomene; m.a.w. het verstand stuurt onze waarneming in het onttrafen van beelden. Zien we wat we zien, is een filosofische vraagstelling."**

Hopelijk leren we binnenkort onze kinderen ook wat meer over toeval en intuïtie, die het verstand vaak ver overstijgen.